

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 5.12.2011
COM(2011) 847 окончателен

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И ДО
КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ**

относно постигнатите резултати и качествените и количествените аспекти на изпълнението на Европейския фонд за интеграция на граждани на трети страни за периода 2007—2009 г. (доклад в съответствие с член 48, параграф 3, буква б) от Решение 2007/435/ЕО на Съвета от 25 юни 2007 г.)

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И ДО
КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ**

относно постигнатите резултати и качествените и количествените аспекти на изпълнението на Европейския фонд за интеграция на граждани на трети страни за периода 2007—2009 г. (доклад в съответствие с член 48, параграф 3, буква б) от Решение 2007/435/ЕО на Съвета от 25 юни 2007 г.)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

За периода 2007—2013 г. Европейският съюз създаде общата програма „Солидарност и управление на миграционните потоци“ със средства в общ размер на 4 032 млн. EUR, както са програмирани понастоящем¹. Общата програма се състои от четири фонда и нейната цел е да се осигури справедливо разпределение на отговорностите между държавите-членки по отношение на финансовата тежест, произтичаща от въвеждането на интегрирано управление на външните граници на ЕС и от осъществяването на общи политики в областта на убежището и имиграцията².

Един от четирите фонда е Европейският фонд за интеграция на граждани на трети страни³ (по-нататък „Фондът“), създаден за периода 2007—2013 г. с индикативен общ бюджет от 825 млн. EUR.

В основния акт за създаване на фонда (т.е. решението на Съвета, посочено по-горе) се изисква Комисията да представи междинен доклад за постигнатите резултати и за количествените и качествените аспекти на изпълнението на Фонда⁴.

Докладът представя резултатите, постигнати по годишните програми за 2007 г., 2008 г. и 2009 г., въз основа на информация от докладите на държавите-членки през първата половина на 2010 г.⁵ заедно с информация, с която Комисията разполага през първото тримесечие на 2011 г.

2. ЦЕЛ, ПРИЛОЖНО ПОЛЕ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ПРИОРИТЕТИ НА ФОНДА

Основната цел на Фонда е да подпомага усилията на държавите-членки за предоставяне на възможност на граждани на трети страни от различни икономически, социални, културни, религиозни, езикови и етнически среди да изпълнят условията за пребиваване и за улесняване на тяхната интеграция в европейските общества. Фондът е насочен основно към дейности, свързани с интеграцията на новопристигнали граждани на трети страни.

За постигане на тази цел Фондът допринася за разработването и прилагането на национални стратегии за интеграция на граждани на трети страни във всички аспекти на обществото, като се отдава специално внимание на принципа, че интеграцията е двустранен динамичен процес на взаимно приспособяване между всички имигранти и жителите на държавите-членки.

¹ Освен ако не е посочено друго, всички бюджетни данни в доклада се основават на действителните бюджетни кредити, определени от бюджетния орган до този момент.

² СОМ(2005) 123 окончателен.

³ Решение 2007/435/ЕО, ОВ L168, 28.6.2007 г., стр.18

⁴ Член 48, параграф 3, буква б) от основния акт

⁵ Обобщение и докладите за отделните държави-членки са публикувани на следния адрес: http://ec.europa.eu/home-affairs/funding/integration/funding_integration_en.htm.

В **приложното поле** на Фонда попадат граждани на трети страни, които пребивават законно, т.е. всяко лице, което не е гражданин на ЕС по смисъла на член 17, параграф 1 от Договора, но не се включва целевата група на Европейския фонд за бежанци.

Фондът допринася за изпълнението на следните **конкретни цели**:

- а) улесняване разработването и прилагането на процедури за приемане, които са от значение за процеса на интеграция на граждани на трети страни и подпомагат този процес;
- б) разработване и прилагане на процеса на интеграция на новопристигнали граждани на трети страни в държавите-членки;
- в) увеличаване на капацитета на държавите-членки за разработване, прилагане, наблюдение и оценка на политиките и мерките за интеграция на граждани на трети страни;
- г) обмен на информация, добри практики и сътрудничество в рамките на държавите-членки и помежду им при разработването, прилагането, наблюдението и оценката на политиките и мерките за интеграция на граждани на трети страни.

Фондът се изпълнява основно от държавите-членки по **метода на споделено управление**. Посредством годишни програми, представяни от държавите-членки, с бюджета на ЕС се подкрепят дейности в държавите-членки в областта на интеграцията на граждани на трети страни, които са специфични за националните или местните условия, както и изграждането на капацитет в услугите, свързани с граждани на трети страни, в публичния и частния сектор.

Дейностите са съфинансирани в съответствие със **стратегическите насоки на Комисията**⁶, които предвиждат четири **приоритетни области**: 1) изпълнение на дейности, целящи прилагане на практика на „Общите основни принципи за политика на интеграция на имигрантите в Европейския съюз“; 2) разработване на индикатори и методологии за оценка с цел оценяване на напредъка, адаптиране на политиките и на мерките и улесняване на координацията на сравнителното обучение; 3) изграждане на политически капацитет, координация и изграждане на межкултурна компетентност в държавите-членки в рамките на различните нива и служби на управление и 4) обмен на опит, добри практики и информация относно интеграцията между държавите-членки. Държавите-членки трябва да изпълнят поне три от тези приоритети, като приоритети 1 и 2 са задължителни, но много от държавите-членки избраха да изпълняват и четирите приоритета.

Освен това, в стратегическите насоки са зададени пет **конкретни приоритета**, приложими спрямо всеки един от горепосочените приоритети. Всеки проект, който изпълнява един или повече от конкретните приоритети, може да получи по-висок процент финансиране от ЕС. Конкретните приоритети са:

- Конкретен приоритет 1: участието като средство за насърчаване на интеграцията на граждани на трети страни в обществото (дейности, включващи участието на граждани на трети страни в определянето и прилагането на политиките и мерките за интеграция)

⁶ Решение С(2007)3926 окончателно на Комисията от 21.8.2007 г.

- Конкретен приоритет 2: специфични целеви групи (дейности, включващи програми и дейности за въвеждане, чиято основна цел е задоволяването на конкретните потребности на отделни групи, като например жени, младежи и деца, възрастни хора, неграмотни лица и лица с увреждания)

- Конкретен приоритет 3: иновативни програми и дейности за въвеждане (дейности за разработване на иновативни програми и дейности за въвеждане, като даване на възможност на граждани на трети страни да работят и учат едновременно, например полудневни курсове, интензивни модули, системи за дистанционно обучение или за обучение чрез Интернет)

- Конкретен приоритет 4: межкултурен диалог (дейности, целящи насърчаване на взаимодействието и взаимния обмен, като например установяване на межкултурен диалог, по-специално с цел разрешаване на всички потенциални конфликти, дължащи се на различията в културните или религиозните практики, като по този начин се подобри интеграцията на гражданите на трети страни в обществото, ценностите и начина на живот в държавите-членки)

- Конкретен приоритет 5: ангажиране на обществото на приемащата държава в интеграционния процес (дейности, насочени към намиране на ефективни начини за повишаване на информираността и активно включване на обществото на приемащата държава в интеграционния процес)

Освен националните програми, всяка година до 7 % от наличните средства на ЕС могат да бъдат използвани пряко от Комисията за транснационални проекти, проучвания или друг вид дейности от интерес за ЕС посредством „дейности на Общността“.

За бюджетните години 2003—2006 г. бяха осъществени подготвителни действия в рамките на бюджета на ЕС, а именно „подготвителни дейности в областта на интеграцията (INTI) за насърчаване на интеграцията на граждани на трети страни“. Чрез този инструмент бе натрупан практически опит с транснационални проекти, което помогна на организации от различен вид в държавите-членки да се подготвят за стартирането на Фонда през 2007 г.⁷

3. БЮДЖЕТНИ СРЕДСТВА

Бюджетните средства за Европейския фонд за интеграция на граждани на трети страни за периода 2007—2013 г. са посочени в таблицата по-долу.

Таблица 1 – бюджет на ЕС за Европейския фонд за интеграция на граждани на трети страни за периода 2007 — 2013 г.

Суми в EUR

⁷ Оценка на подготвителните дейности (INTI) е достъпна на следния адрес: http://ec.europa.eu/home-affairs/funding/integration/funding_integration_en.htm.

Евро	2007 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г. (*)	2013 г. (*)	Общо
Общо за държавите-членки	60.357.000	72.075.000	90.675.000	102.765.000	122.295.000	152.750.000	171.550.000	772.467.000
Дейности на Общността	4.543.000	5.425.000	6.825.000	7.735.000	9.205.000	9.750.000	10.950.000	54.433.000
ОБЩО	64.900.000	77.500.000	97.500.000	110.500.000	131.500.000	162.500.000	182.500.000	826.900.000

(*) Действителни бюджетни кредити за годините между 2007 г. и 2011 г. включително. Сумите за 2012 г. са заложените в проектобюджета. Сумите за 2013 г. са прогнозни.

Всички държави-членки участват в изпълнението на Фонда с изключение на Дания, в съответствие с Протокола за позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз. Наличните ресурси за националните програми се разпределят годишно между останалите 26 държави-членки въз основа на два критерия: i) средният брой на законно пребиваващите граждани на трети страни във всяка държава-членка през последните три години и ii) броят за всяка държава-членка на гражданите на трети страни (с изключение на някои специфични категории), получили разрешение за пребиваване на нейна територия през предходните три години, с приложимите тегловни коефициенти.

Максималното участие на Фонда във финансирането на проекти в държавите-членки е определено на 50 % от общите разходи за действието и на 75 %, ако държавите-членки се ползват от Кохезионния фонд, както и за действия, в които се разглеждат конкретни приоритети, посочени в стратегическите насоки.

4. ПОДГОТОВКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ В НОВИТЕ ДЪРЖАВИ -ЧЛЕНКИ

Комисията прие **правила за изпълнение** относно Фонда⁸, които са общи и за четирите фонда с няколко изключения, за да се гарантира хармонизирано прилагане и установяване на общи модели за планиране и докладване. Правилата обхващат въпроси като процедурите за подбор и критериите за допустимост на разходите по Фонда. Друга важна част от насоките бе изготвянето, в тясно сътрудничество с държавите-членки, на **наръчник за допустимост**, съдържащ практически примери и най-добри практики в областта на управлението на проекти, който е редовно актуализиран. Бяха организирани информационни сесии относно правилата за допустимост на разходите. Допълнително упътване бе предоставено по време на срещи на **комитета SOLID** и три конференции, посветени на фондовете (през 2008 г. относно фондовете като цяло, а през 2009 г. – за одитните органи и за програмиране и оценка).

Докато държавите-членки са натоварени с управлението на средствата по програми със споделено управление, Комисията носи крайната отговорност за изпълнението на бюджета на ЕС. Следователно държавите-членки отговарят за създаването на **национална система за управление и контрол на Фонда**, включително определянето

⁸ Решение № 2008/457/ЕО, ОВ L 176, 27.6.2008 г., стр. 69.

на отговорен орган, натоварен с управлението на програмата, при необходимост подкрепян от упълномощен орган; одитен орган, натоварен с проверка на ефективното функциониране на системата за управление и контрол; и сертифициращ орган, отговарящ за удостоверяване на декларациите за разходи, преди те да бъдат изпратени до Комисията. Заедно тези органи са натоварени с **доброто финансово управление на средствата, предоставяни на държавите-членки.**

Всяка една от държавите-членки представи на Комисията описание на своята система за управление и контрол, за да даде възможност на Комисията да провери съответствието с приложимите разпоредби. До края на 2010 г. Комисията даде становище без резерви на описанието на системите за управление и контрол на почти всички държави-членки. Освен това до края на 2010 г. в 17 държави-членки бе извършен одит на място на системите за управление и контрол на фонда (които могат да бъдат общи за останалите фондове по общата програма), като през 2011 г. е планиран одит в други седем държави-членки. Според резултатите повечето системи функционират адекватно, но в някои случаи са необходими подобрения. На този етап на одитите, които ще продължат през целия период на планиране 2007 — 2013 г., това се отнася по-специално за процедурите за подбор, персонала на разположение на органите и документацията по процедурите и изпълняваните задачи. Като цяло повечето държави-членки изглежда са въвели стабилни системи.

5. МНОГОГОДИШНИ ПРОГРАМИ ЗА ПЕРИОДА 2007—2013 г.

До края на 2008 г. бяха одобрени многогодишните програми на повечето държави-членки, а останалите – в самото начало на 2009 г. За да не се отлага изпълнението, което се осъществява посредством годишни програми, Комисията предприе необходимите стъпки за едновременно одобрение на многогодишната програма и на първите две годишни програми за 2007 г. и 2008 г.

Многогодишните програми, които не водят до каквото и да било финансово решение, представляват **стратегическа рамка**, договорена между Комисията и всяка държава-членка за целите на съвместното използване на националните ресурси и тези от Фонда през целия програмен период 2007—2013 г. На равнище ЕС, те ще спомагат за значителен брой действия в подкрепа на интеграцията на граждани на трети страни, в общ размер от близо 1 400 млн. EUR през периода 2007—2013 г.⁹

Таблица 2: Общо разходи за всички многогодишни програми и източници на финансиране

2007 – 2013

(консолидиране на финансовите планове по многогодишната програма на всички държави-членки през седемгодишния програмен период)

Всички суми са в милиони евро и са ориентировъчни.

Източник на финансиране	Ориентировъчен размер	%
-------------------------	-----------------------	---

⁹ Обобщение на всички многогодишни програми ще бъде на разположение на следния адрес: <http://ec.europa.eu/ewsi/en/index.cfm>

Европейски фонд за интеграция на граждани на трети страни	A	€ 769 млн. (*)	55,6%
Национални публични средства	B	€ 456 млн.	32,9%
Общо публично финансиране	C = A + B	€ 1 225 млн.	88,5%
Частни средства	D	€ 159 млн.	11,5%
Общо разходи за всички многогодишни програми за периода 2007—2013 г.	E = C + D	€ 1 384 млн.	100%

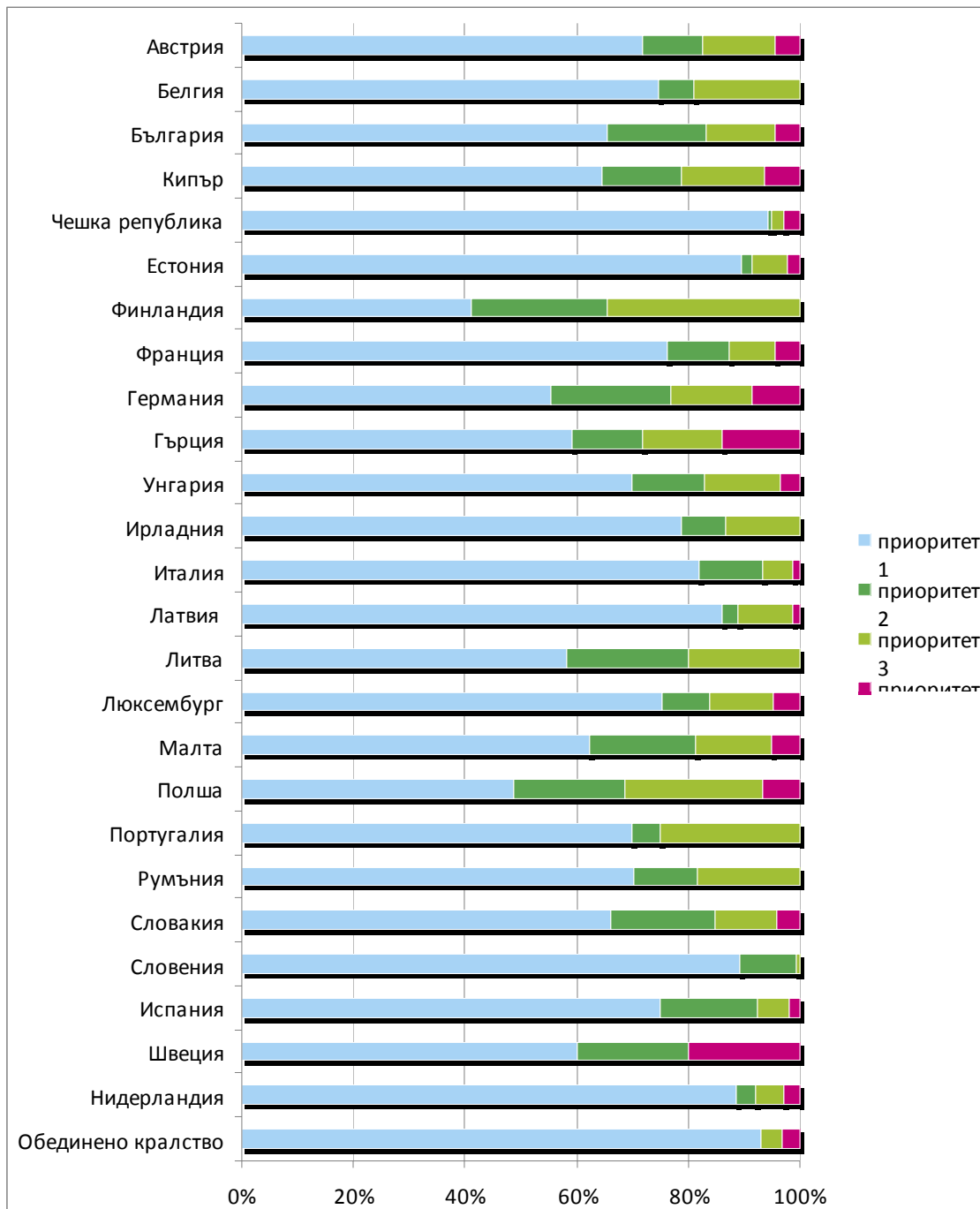
(*) Средствата от Фонда, включени в многогодишните програми на държавите-членки, които бяха изготвени през 2008 г., се основаваха на бюджетните кредити, определени с решение на бюджетния орган за 2007 г. и 2008 г., и на бюджетни прогнози за останалата част от програмния период. По тази причина общата сума от 772 млн. EUR леко се различава от общата сума от 772,467 млн. EUR в таблица 1, която се основава на реалните бюджетни кредити за Фонда от 2007 г. до 2011 г. и на прогнози за 2012 г. и 2013 г.

Въз основа на информацията относно въвеждането на национално законодателство в областта на интеграцията, изпълнението на национални програми за интегриране и изявленията на държавите-членки в многогодишните програми, е очевидно, че при стартирането на програмите някои държави-членки нямаха значителен опит с мерки, специално насочени към интеграцията на граждани на трети страни. Сред тях бяха например Гърция, Унгария, Ирландия, Литва и Румъния. От друга страна, няколко държави-членки, като Франция, Австрия, Нидерландия и Испания, можеха да се основат на собствения си национален опит, включително значителни програми за финансиране.

Приоритетните нужди за ефективна интеграция на граждани на трети страни се различаваха между различните държави-членки в зависимост от съответния опит в областта на имиграцията, дела на гражданите на трети страни в общото население, настоящите миграционни потоци, икономическото и социалното положение и условия, наличието на структури и услуги в подкрепа на интеграцията и институционалната структура. Въпреки тези различия, **няколко приоритета за намеса бяха общи за повечето държави-членки**. На първо място е „двустранният подход“, отразяващ принципа, че както новопристигналите, така и приемащото общество следва да участват в процеса на интеграция (21 държави-членки), включително подобряване на толерантността, повишаване на осведомеността относно дискриминацията спрямо мигрантите и борба с нея, както и насърчаване на межкултурния диалог. Второто ключово предизвикателство (15 държави-членки) бе свързано с необходимостта от гражданско ориентиране и предоставяне на информация на гражданите на трети страни относно историята, институциите, основните норми и ценности на приемащата държава. Третото значимо предизвикателство (13 държави-членки) беше адаптирането на услугите в публичния и частния сектор към условията на едно мултикултурно общество, както и изграждането на капацитет за организации, които си взаимодействат с граждани на трети страни. На последно място, като очевидна приоритетна нужда бе определено и усъвършенстването на езиковите познания (12 държави-членки).

През периода 2007—2013 г. най-голям дял от средствата от Фонда ще бъдат предназначени за приоритет 1 (вж. глава 2) (планиран дял от 75 % на равнище ЕС, който варира от 94 % (Чешката република) до 41 % (Финландия)), което значително надвишава средствата за приоритет 2 (12 % на равнище ЕС), приоритет 3 (9 %) и приоритет 4 (4 %). Финландия, която постави сравнително по-силен акцент върху приоритет 2, е единствената държава-членка, за която делът на средствата от Фонда, предназначени за приоритет 1, се очаква да бъде под 50 %.

Диаграма 1: Разпределение на ресурсите на ЕС между четирите приоритета в многогодишните програми

В основния акт на Фонда се изисква всяка държава-членка да създаде, в съответствие със своите действащи национални правила и практики, **партньорство** с органите и организациите, участващи в изпълнението на многогодишната програма, или способни да допринесат за нейното развитие. Партньорството за Фонда е задължително да включва органите, които отговарят за управлението на Европейския социален фонд и Европейския фонд за бежанци.

В многогодишните програми се представя описание на организационната структура на партньорството във всяка държава-членка. В комитетите по партньорството често

участват няколко министерства, посочените по-горе органи за изпълнение на Европейския социален фонд и Европейския фонд за бежанци и в по-малка степен местни органи и НПО. В някои държави-членки тези комитети действат на две нива, т.е. общ комитет и отделни работни групи или групи от експерти. В допълнение към официалните комитети повечето държави-членки организираха редовни срещи (напр. веднъж или два пъти годишно) с всички организации, участващи в изпълнението на проекти, за да се направи равностетка на постиженията и недостатъците, както и да се обсъдят приоритетите за финансиране в следващите годишни програми.

Допълняемостта на Фонда с други инструменти на ЕС за финансиране е осигурена в държавите-членки на първо място чрез тясно сътрудничество между органите за управление, отговорни за различните фондове в рамките на партньорството. Обикновено това включва консултации със съответните органи на етапа на планиране и програмиране, както и по списъка с проектите, избрани за финансиране. Това е лесно, когато същият орган отговоря за няколко фонда по общата програма (напр. в Чешката република, Финландия, Германия, Гърция, Унгария, Ирландия, Италия, Румъния, Словакия, Словения, Испания и Обединеното кралство компетентният за Фонда орган отговаря също така и за Европейския фонд за бежанци). Освен това, в много държави-членки от кандидатите за финансиране се изисква да декларират евентуални други източници на финансиране от ЕС или национално финансиране, или да обосноват по какъв начин Фондът е подходящ в сравнение с други налични фондове на ЕС, или да се ангажират да не използват друго финансиране от ЕС за проектите, подкрепяни от Фонда.

Освен че се избягва припокриване между Фонда и други финансови инструменти на ЕС, няколко държави-членки са предприели стъпки Фондът да допълва действията по Европейския социален фонд, например чрез използване на Фонда за повишаване на уменията на граждани на трети страни до нивото, което се изисква за участие в действия за интегриране на пазара на труда, финансирани от Европейския социален фонд. В няколко държави-членки е развито истинско взаимодействие между Фонда и Европейския социален фонд, по-специално когато компетентният за Фонда орган отговаря и за Европейския социален фонд, като например в Белгия, Испания или Швеция.

Освен това, в няколко държави-членки компетентният за Фонда орган членува в партньорството за Европейския социален фонд, например в Австрия, Унгария и Ирландия.

6. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ФОНД ЗА ИНТЕГРАЦИЯ НА ГРАЖДАНИ НА ТРЕТИ СТРАНИ В ПЕРИОДА 2007 — 2009 г.

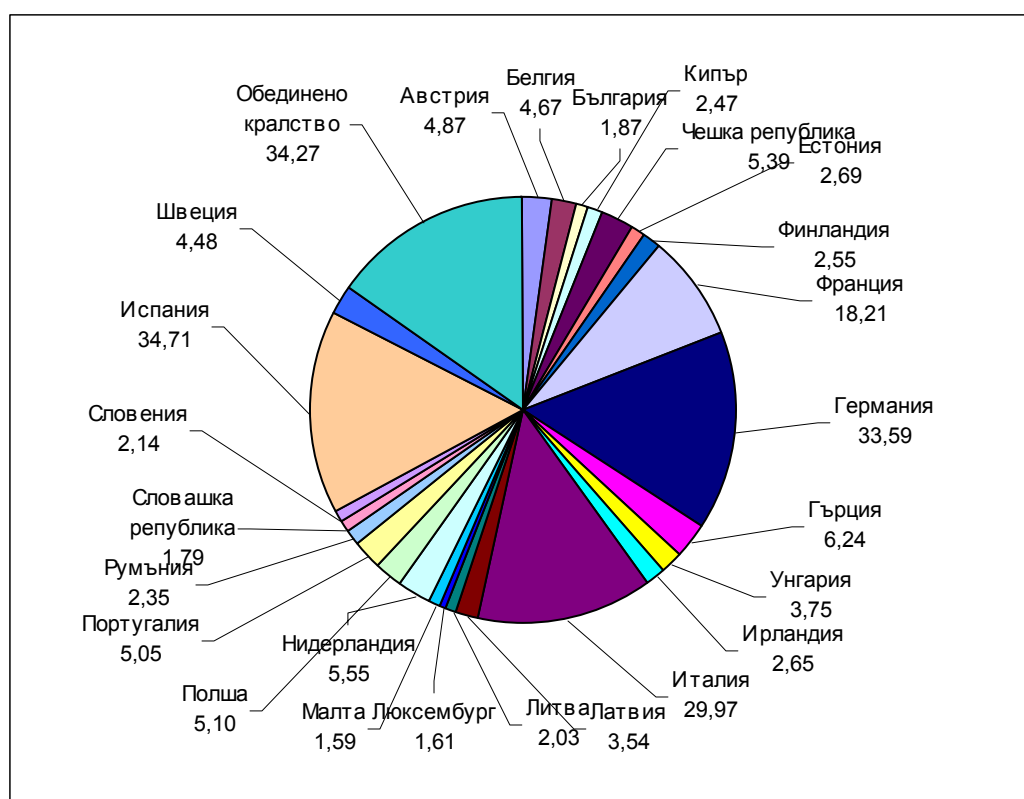
Отчетният период 2007—2009 г. обхваща **29 % от цялата референтна сума за Фонда** с общо **239,9 млн. EUR** в бюджетни кредити на ЕС за действия както по споделено, така и по пряко управление.

6.1. Национални програми, осъществявани при споделено управление

За първите три години на изпълнение на Фонда са одобрени **78 годишни програми** като са поети задължения на обща стойност приблизително **223,1 млн. EUR**. В диаграма 2 по-долу е представено разпределението на средствата от Фонда между държавите-членки съгласно схемата за разпределение, изложена в правното основание.

Диаграма 2: Разпределение на средствата на ЕС, поети като задължения за националните програми, 2007 — 2009 г.

Суми в милиони EUR (закръглено число)

За периода 2007—2009 г. **основните пет бенефициера** са Испания (34,7 млн. EURO), Обединеното кралство (34,3 млн. EURO), Германия (33,6 млн. EURO) и Италия (30 млн. EURO) (всяка от тях с 13 % до 15 % от общите средства на ЕС, отпуснати за националните програми), следвани от Франция (18,2 млн. EURO или 8 % от общите средства). Заедно, те са получили приблизително 68 % от общите суми, определени за национални програми през отчетния период.

На известно разстояние следват **осем държави-членки**, всяка с 2 % до 3 % от средствата на Фонда, отпуснати през периода 2007—2009 г., т.е. отпуснати средства между 4,5 и 5,5 млн. EUR (Австрия, Белгия, Чешката република, Гърция, Нидерландия, Полша, Португалия и Швеция).

Всички **останали държави-членки** са получили между 0,7 % и 1,7 % от наличните по Фонда средства. За периода 2007—2009 г. сумите, отпуснати за тези 13 държави-членки варират между 1,59 млн. EUR (Малта) до 3,75 млн. EUR (Унгария).

За периода от 2007 г. до 2011 г. основните пет държави-членки бенефициери са останали непроменени, но тяхното подреждане се различава: през 2011 г. на първо място е Италия, следвана от Обединеното кралство, Испания, Германия и Франция в този ред. Това отразява съответните имиграционни потоци и населението на законно пребиваващи граждани на трети страни през референтния период, използван за разпределяне на ресурсите на Фонда между държавите-членки¹⁰.

Когато към средствата от Фонда се добавят средствата, осигурявани по годишните програми от националните бюджети и от бенефициерите, общите разходи за всички операции, които трябва да бъдат финансирани, възлизат на около **371 млн. EUR през тригодишния период 2007—2009 г.** Вноските от Фонда представляват 60 % от тази сума, публичното финансиране от държавите-членки е малко под 35 % (128,7 млн. EUR), а самите бенефициери са допринесли около 5 % от планираните общи разходи (19,5 млн. EUR). Тези дялове са до голяма степен в съответствие със заложените в многогодишните програми (вж. таблица 2 в глава 5), като се взема под внимание фактът, че по принцип очакваното участие на бенефициерите може да бъде „планирано“ само в началото на програмния период 2007—2013 г.

За всяка годишна програма държавите-членки могат да използват не повече от 7 % от годишните разпределени средства + 30 000 EUR за финансиране на техническа помощ за управление на Фонда. Ресурсите, заделени за техническа помощ в държавите-членки възлизат общо на 5 млн. EUR, 5,8 млн. EUR и 7,1 млн. EUR съответно за 2007 г., 2008 г. и 2009 г.

Според **степената на усвояване, отчетена в края на 2010 г.**, поетите задължения в държавите-членки са доста високи за 2007 г. (82 % от бюджетните кредити) и 2008 г. (83 %), а през 2009 г. достигат почти 100 %. За 2007 г. шест държави-членки са докладвали за дял на поети задължения от близо 100 %, а в други четири държави-членки дялът е бил 90 % или повече. За 2008 г. четири държави-членки са достигнали дял на поети задължения от близо 100 %, а седем други са поели задължения за най-малко 90 % от отпуснатите им средства.

Поетите задължения през периода 2007—2009 г. отразяват общата тенденция в изпълнението на националните програми. В повечето държави-членки програмите за 2007 г. и 2008 г. са били значително повлияни от забавянето в началната фаза (вж. глава 7.4), но много държави-членки са успели оттогава да се справят с тези проблеми, което е довело до относително гладко изпълнение на годишните програми за 2009 г. в повечето държави-членки.

6.2. Дейности на Общността

За всяка една от годините 2007, 2008, 2009, 2010 и 2011 г., Комисията прие годишна работна програма, в която се определят приоритетите и целите на действията на

¹⁰ За допълнителна информация вж. COM (2011) 448 и SEC (2011) 940 относно прилагането на критериите за разпределение на ресурси между държавите-членки в рамките на Фонда за външните граници, Европейския фонд за интеграция на граждани от трети страни и Европейският фонд за връщане.

Общността в рамките на Фонда, както и действията, планирани за подкрепа. Действията на Общността винаги са насочени към транснационални проекти и дейности в интерес на Съюза в областта на интеграцията на граждани на трети страни.

През посочения период бяха предоставени безвъзмездни средства след покани за представяне на предложения, открити за организации от всякакъв вид, с изискване в проектите да участват най-малко три до пет държави-членки. Приоритетите, определени в поканите за представяне на предложения, включваха: насърчаване на стратегии и мерки за интеграция, насочени към определени групи, като например жени и деца мигранти, мерки за интеграция на местно равнище, като управление на многообразието в жилищния район, проучване на възприетията сред обществото и мигрантите за процеса на интеграция, проучване на връзките между политиките за допускане и процесите на интеграция, и т.н. В периода от 2007 г. до 2010 г. Комисията предостави безвъзмездни средства за 37 транснационални проекта, за които бяха отпуснати 17,85 млн. EUR.

Освен за финансирането на безвъзмездни средства, за което бе употребена по-голямата част от наличните средства на ЕС, посредством дейности на Общността бяха финансирани няколко обществени поръчки. В тази връзка от особен интерес са:

- подкрепата, оказвана на *Европейския форум за интеграция*¹¹, форум за обмен на мнения и дискусии по въпросите на интеграцията, създаден от Комисията с участието на гражданското общество; от 2008 г. насам форумът провежда по две срещи годишно;
- *Европейският уебсайт за интеграция*¹²: това е интерактивен уебсайт, достъпен за всички заинтересовани страни в областта на интеграцията, който предоставя обширна документация, новини, добри практики от всички държави-членки на ЕС и дава възможност за обмен на информация;
- *Наръчникът по интеграция за лицата, отговорни за разработването на политиката, и работещите в тази област*¹³; публикувани са три последователни издания. Предназначението на наръчника е събиране и разпространяване на добри практики по различни въпроси на интеграцията, като например „средствата за масова информация и интеграцията“, „повишаване на осведомеността и овластяване на мигрантите“, „придобиване на гражданство и практикуване на активно гражданство“, „имигрантската младеж, образование и пазар на труда“.

7. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМИТЕ ЗА 2007 Г., 2008 Г. И 2009 Г. В ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ

В съответствие с основния акт¹⁴ държавите-членки трябваше да представят на Комисията не по-късно от 30 юни 2010 г. доклад за оценка на изпълнението на дейностите, съфинансирани от фонда. Всички държави-членки използваха общ модел,

¹¹ За повече информация за Европейския форум за интеграция, вж. <http://ec.europa.eu/ewsi/en/policy/legal.cfm>.

¹² <http://ec.europa.eu/ewsi/en/index.cfm>.

¹³ http://ec.europa.eu/ewsi/en/resources/detail.cfm?ID_ITEMS=12892.

¹⁴ Член 48, параграф 2, буква а) от Решение 2007/435/ЕО.

предоставен от Комисията. На този ранен етап от изпълнението на многогодишните програми докладите на държавите-членки неизбежно бяха съсредоточени по-скоро върху аспектите, свързани с изпълнението, отколкото върху резултатите и въздействията (през юни 2010 г. единствените окончателни данни за приключени проекти, с които държавите-членки разполагаха, се отнасяха до годишната програма за 2007 г., докато изпълнението на годишната програма за 2008 г. едва бе приключило, а изпълнението на годишната програма за 2009 г. бе в ход). Резултатите и въздействията ще бъде отчетени в национални доклади за оценка на резултатите и въздействията на дейностите, съфинансирани от Фонда през периода 2007—2010 г., които държавите-членки следва да представят на Комисията до 30 юни 2012 г.

В настоящата глава се представят и сравняват факти и цифри от изпълнението на годишните програми за 2007 г., 2008 г. и 2009 г., както са докладвани от държавите-членки. Следва да се подчертае, че обобщените цифри са средни стойности, които не винаги отразява отклонения от тенденцията. Където е възможно са посочени измененията или отклоненията от средните резултати.

7.1. Общ преглед

До 30 юни 2010 г. по първите три годишни програми за 2007 г., 2008 г. и 2009 г. в държавите-членки са финансирани от Фонда общо **1 949 проекта**. На равнище ЕС това се равнява средно на 75 финансирани проекта във всяка държава-членка за трите годишни програми, въпреки че съществуват значителни разлики между отделните държави-членки (вж. таблица 4 по-долу).

Таблица 4: Проекти, финансирани по трите годишни програми за 2007 г., 2008 г. и 2009 г.

Държава-членка	Програма за 2007 г.	Програма за 2008 г.	Програма за 2009 г.*	Общо за 2007—2009 г.
Австрия	34	31	39	104
Белгия	13	14	21	48
България	13	14	0	27
Кипър	3	10	8	21
Чешка република	2	27	17	46
Естония	17	76	72	165
Финландия	10	18	12	40
Франция	2	3	29	34
Германия	162	148	59	369
Гърция	7	11	0	18
Унгария	19	22	20	61
Ирландия	8	0	0	8
Италия	54	48	59	161
Латвия	13	17	0	30
Литва	16	12	12	40
Люксембург	3	12	14	29
Малта	0	1	3	4
Нидерландия	3	9	6	18
Полша	35	36	0	71
Португалия	12	10	3	25
Румъния	1	7	4	12
Словашка република	11	5	10	26
Словения	3	2	0	5

Испания	169	241	120	530
Швеция	9	19	0	28
Обединено кралство	8	11	10	29
Общо ЕС	627	804	518	1949

* Към 30 юни 2010 г. все още бе в ход подбор и финансиране на проекти по годишната програма за 2009 г.

Въпреки че държавите-членки с най-голям размер отпуснати средства имат и най-голям брой финансирани проекти (Испания – 530 проекта, Германия – 369, Италия – 161), а държавите-членки с най-малко отпуснати средства имат най-малък брой финансирани проекти (Малта – 4, Словения – 5 и Ирландия – 8), броят на проектите не винаги следва размера на отпуснатите средства. Така например Естония, която е получила сравнително малък размер отпуснати средства, е финансирала проекти, чийто брой е сравним с този в Италия. От друга страна Обединеното кралство, един от основните бенефициери на Фонда, съсредоточи своите средства върху малък брой по-мощни проекти (около 30). Така броят на проектите в държавите-членки е израз на определена стратегия за финансиране (широка подкрепа за проекти или концентриране на средствата), което е видно и от средната стойност на финансирането от ЕС за проект.

Проектите, финансирани по националните програми, бяха като цяло малки или средни по мащаб, със среден размер на финансиране от ЕС от около 76 000 EUR на проект. В 16 държави-членки (Австрия, Белгия, България, Чешката република, Естония, Финландия, Германия, Унгария, Латвия, Литва, Люксембург, Полша, Португалия, Словакия, Испания и Швеция) средният размер бе дори по-малък, т.е. между 18 338 EUR и 68 952 EUR. Държавите-членки с най-малък среден размер на финансиране от ЕС на проект са Естония, България, Люксембург и Полша (вж. таблица 5 по-долу).

От друга страна, в десет държави-членки средният размер на финансиране от ЕС на проект е бил по-висок от общата средна стойност за ЕС (Кипър, Франция, Гърция, Ирландия, Италия, Малта, Нидерландия, Румъния, Словения и Обединеното кралство). Държавата-членка с най-висок среден размер на финансиране от ЕС за проект беше Франция, следвана на известно разстояние от Обединеното кралство, Словения и Нидерландия.

Таблица 5: Среден размер на финансирането от ЕИФ за проект за двете програмни години 2007 г. и 2008 г.*

	Предоставени на ЕИФ от държавите-членки (2007 и 2008 г.)	Брой на проектите (2007 и 2008 г.)	Средна стойност на финансирането от ЕИФ за проект
Австрия	2.783.852,60	65	42.828,50
Белгия	1.339.531,31	27	49.612,27
България	810.365,32	27	30.013,53
Кипър	1.264.842,72	13	97.295,59
Чешка република	1.449.221,39	29	49.973,15
Естония	1.705.466,37	93	18.338,35
Финландия	1.534.600,00	28	54.807,14
Франция	10.937.000,00	5	2.187.400,00
Германия	20.509.937,00	310	66.161,09
Гърция	3.313.557,43	18	184.086,52
Унгария	1.897.256,02	41	46.274,54
Ирландия	722.187,00	8	90.273,38
Италия	14.616.895,28	102	143.302,89
Латвия	1.767.214,93	30	58.907,16
Литва	1.351.598,09	28	48.271,36
Люксембург	530.569,73	15	35.371,32
Малта	99.155,20	1	99.155,20
Нидерландия	2.425.961,57	12	202.163,46
Полша	2.580.226,27	71	36.341,22
Португалия	1.068.431,68	22	48.565,08
Румъния	712.732,35	8	89.091,54
Словашка република	1.042.788,25	16	65.174,27
Словения	1.171.612,58	5	234.322,52
Испания	19.947.890,57	410	48.653,39
Швеция	1.930.664,44	28	68.952,30
Обединено кралство	11.341.023,28	19	596.895,96
Европейски съюз	108.854.581,38	1.431	76.068,89

* Към 30 юни 2010 г. подборът на проекти и финансирането все още не бе приключило за 2009 г., ето защо изчисленията на средния размер на финансиране от ЕС за проект се основава само на първите две годишни програми.

7.2. Методи на изпълнение, подбор на проекти и финансиране

В рамките на общата програма държавите-членки могат да избират между два метода на изпълнение:

- отговорният орган действа като „възлагащ орган“, когато като общо правило проектите се изпълняват въз основа на открити покани за представяне на предложения (в надлежно обосновани случаи безвъзмездните средства могат да се отпускат без покана за представяне на предложения); или
- отговорният орган действа като „изпълняващ орган“, когато отговорният орган решава да изпълнява проектите пряко, било самостоятелно или заедно с друг национален орган, който се счита за компетентен поради своя технически опит, висока степен на специализация или административни пълномощия; това се налага поради характеристиките на проектите, които не дават възможност за друг избор по отношение на изпълнението, като например в случаите на монопол *де юре* или по причини, свързани със сигурността.

Както бе очаквано, предвид целта на Фонда и разнообразието на заинтересованите страни в тази област, **методът с „възлагащ орган“ бе далеч най-прилаганият метод на изпълнение, използван при 95 % от всички финансирани проекти (или общо 1 852 проекта)**. Всички държави-членки изпълниха своите програми, било изцяло или частично, чрез метода с „възлагащ орган“.

Само девет държави-членки (Кипър, Естония, Франция, Италия, Латвия, Словакия, Словения, Испания и Обединеното кралство) използваха метода с „изпълняващ орган“ за общо 97 проекта. Освен това, по-голямата част от проектите по метода с „изпълняващ орган“ бяха финансирани в началото на многогодишния програмен период, като техният брой впоследствие намаля.

При метода с „възлагащ орган“ осем държави-членки (Австрия, Франция, Ирландия, Латвия, Литва, Люксембург, Нидерландия и Словения) организираха само една покана за представяне на предложения за всяка годишна програма. Във всички останали държави-членки по поне една от годишните програми бе необходимо организирането на няколко покани за представяне на предложения, тъй като в противен случай отпуснатите средства не можеха да бъдат използвани в пълна степен или това бе необходимо за покриване на отделни области на интервенция по програмата.

През тригодишния период **в рамките на поканите за представяне на предложения бе представен впечатляващ брой предложения – общо 5 234**. Предложенията бяха внесени от всякакъв вид организации: национални, регионални или местни власти, неправителствени организации с различен правен статут, образователни и изследователски институции и др. **Само по годишната програма за 2009 г. бяха представени приблизително 2 000 предложения** (вж. таблица б).

В резултат на особено високия интерес, **едва 47 % от получените предложения бяха избрани, от които 73 % бяха финансирани**. Някои държави-членки посочиха наличното финансиране като ограничаващ фактор (напр. България, Естония, Италия и Литва), но това не беше единствената причина за отхвърляне на предложения или за нефинансиране на всички избрани предложения. Например, възможно е по-

нататъшният анализ на избраните предложения, извършван от отговорните органи, да е довел до нефинансиране поради влошаване на положението на изпълняващата организация, или поради факта, че тя вече не е в състояние да отдели очакваното подходящо финансиране, или пък не са предоставени важни технически данни за споразумението за отпускане на безвъзмездни средства и т.н. Следователно отговорните органи са се отнесли сериозно към задачата за финансиране на проекти със средствата на Фонда.

Таблица 6: Получени, избрани и финансирани проекти през периода 2007—2009 г. по метода с „възлагащ орган“ след покани за представяне на предложения

Държава-членка	Програма за 2007 г.			Програма за 2008 г.			Програма за 2009 г.			Общо за 2007—2009 г.		
	Получени предложения	Избрани проекти	Финансирани проекти	Получени предложения	Избрани проекти	Финансирани проекти	Получени предложения	Избрани проекти	Финансирани проекти	Получени предложения	Избрани проекти	Финансирани проекти
Австрия	48	34	34	70	31	31	119	40	39	237	105	104
Белгия	14	14	13	14	14	14	25	23	21	53	51	48
България	40	22	13	56	31	14	0	0	0	96	53	27
Кипър	2	0	0	18	7	7	17	5	5	37	12	12
Чешка република	2	2	2	48	28	27	27	19	17	77	49	46
Естония	31	5	5	134	72	71	110	81	69	275	158	145
Финландия	47	10	10	23	18	18	48	12	12	118	40	40
Франция	0	0	0	0	0	0	135	30	27	135	30	27
Германия	336	162	162	236	148	148	305	59	59	877	369	369
Гърция	56	8	7	46	11	11	0	0	0	102	19	18
Унгария	34	19	19	45	22	22	45	20	20	124	61	61
Ирландия	41	10	8	0	0	0	29	0	0	70	10	8
Италия	405	171	41	373	145	28	523	350	38	1301	666	107
Латвия	14	11	11	21	15	15	0	0	0	35	26	26
Литва	17	16	16	14	13	12	27	16	12	58	45	40
Люксембург	7	3	3	19	12	12	20	15	14	46	30	29

Малта	9	0	0	1	1	1	4	3	3	14	4	4
Нидерландия	5	3	3	12	9	9	16	6	6	33	18	18
Полша	45	37	35	57	36	36	53	0	0	155	73	71
Португалия	13	12	12	12	12	10	3	3	3	28	27	25
Румъния	5	3	1	15	8	7	16	4	4	36	15	12
Словашка република	14	10	10	7	5	5	18	10	10	39	25	25
Словения	2	2	2	1	1	1	0	0	0	3	3	3
Испания	437	126	126	331	233	233	258	115	115	1026	474	474
Швеция	74	9	9	0	19	19	38	0	0	112	28	28
Обединено кралство	34	12	7	29	11	11	84	36	10	147	59	28
Общо ЕС	1732	701	549	1582	902	762	1920	847	484	5234	2450	1795

Бележка: Включени са само предложения/проекти, които са подадени, избрани и финансирани по метода с „възлагащ орган“ след покани за представяне на предложения (т.е. не са включени проекти, финансирани по изключение без покана за представяне на предложения, или проекти, финансирани по метода с „изпълняващ орган“). Когато за дадена годишна програма са организирани повече от една покана за представяне на предложения, данните обобщават броя на получените, избраните и финансираните проекти за всички покани за представяне на предложения по тази конкретна годишна програма.

7.3. Области, засегнати от проектите — изпълнение на приоритетите и на конкретните приоритети

Като се има предвид големият брой финансирани проекти и разнообразието от организации, които ги осъществяват, през разглеждания период бяха обхванати широк кръг въпроси. Като цяло финансираните проекти могат да се разделят в три категории в зависимост от своята основна насоченост, а именно проекти, насочени: преди всичко към гражданите на трети страни; към услугите в публичния и частния сектор, свързани с граждани на трети страни; към приемащото общество (вж. таблица 7). На следващите страници е представено подробно описание на видовете финансирани действия.

Най-често срещаните теми, подпомагани от Фонда в държавите-членки, са **мерки, насочени към гражданите на трети страни, по-специално проекти за информация и обучение, включително езикови умения, практическа информация и гражданска ориентация**. Почти същото значение се отдава и на „двустранния“ подход.

Въпреки че се нареждат едва на второ място, в мнозинството от държавите-членки бяха финансирани и мерки за **изграждане на капацитет** в широк смисъл (адаптиране на услугите в публичния и частния сектор), **сътрудничество между държавите-членки и мерки, насочени към приемащото общество** за насърчаване на междукултурния диалог, като те са с еднакво значение. Интересно е да се отбележи, че **сътрудничеството** между държавите-членки, както и **научните изследвания, проучванията, мониторингът и оценката** бяха разработени в по-голяма степен от предвиденото в началото на периода на програмиране.

Проектите по приоритет 1 представляваха около 80 % от всички проекти, далеч пред проектите по приоритет 3 (10 %), приоритет 2 (6 %) и приоритет 4 (4 %). **Разпределението по приоритети съответства на общите суми, планирани в началото на програмния период**. От четирите конкретни цели на Фонда (вж. глава 2) явно преимущество е отдадено на „разработването и прилагането на процеса на интеграция на новопристигнали граждани на трети страни в държавите-членки“, с почти 70 % от всички финансирани проекти. Това е в съответствие с разпоредбата в основния акт, съгласно която „*Фондът е насочен основно към дейности, свързани с интеграцията на новопристигнали граждани на трети страни*“.

Държавите-членки се възползваха в голяма степен от възможността за получаване на по-висок размер на съфинансиране от ЕС за проекти, които изпълняват един или няколко конкретни приоритета, с 62 % от всички проекти. Най-големият дял е за проекти, които изпълняват повече от един конкретен приоритет, следван от дела на проектите, които изпълняват конкретни приоритети 2 и 5. Съществуват обаче значителни различия между държавите-членки. Например Италия, Латвия и Испания осъществиха проекти по всеки един от петте конкретни приоритета. От друга страна, в някои държави-членки бяха осъществени проекти само по един от конкретните приоритети, в Австрия, Кипър и Словения – конкретен приоритет 4, а във Франция и Обединеното кралство – конкретен приоритет 2. В Малта, Испания и Швеция всички проекти, финансирани по метода с „възлагащ орган“ изпълняваха един или повече конкретни приоритета.

Като цяло **приоритетните нужди, установени при планирането в многогодишните програми, бяха до голяма степен потвърдени**, като основните промени произтичаха

от действителните предложения на изпълняващите организации в отговор на покани за представяне на предложения.

Таблица 7: Обобщение на дейностите, финансирани от държавите-членки по годишните програми 2007 — 2009 г.

„Целева група“	Вид на дейността	приоритет 1	приоритет 2	приоритет 3	приоритет 4	Общо държави-членки
Third-country nationals	Подобряване на езиковите познания (и изграждане на капацитет в този аспект)	20: AT, BE, CY, CZ, DE, EE, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, PL, RO, SK, SI, ES, UK		2: BE, CY	1: MT	21: AT, BE, CY, CZ, DE, EE, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, PL, RO, SK, SI, ES, UK
	Разпространение на обща и практическа информация (права и задължения, налични услуги и т.н.), както и гражданското ориентиране (култура, история, институции на приемащата държава-членка)	22: AT, BE, BG, CY, CZ, EE, FI, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, PL, PT, RO, SK, SI, ES, SE, UK	1: IT	6: BE, EE, FI, HU, IT, LV	2: BE, MT	23: AT, BE, BG, CY, CZ, EE, FI, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, PL, PT, RO, SK, SI, ES, SE, UK
	Достъп до други форми на образование	6: BE, EE, EL, LV, SE, UK	1: CZ			7: BE, CZ, EE, EL, LV, SE, UK
	Предварителни действия за улеснение вследствие на достъпа до трудовия пазар , участие в заетостта, икономическия живот и самодостатъчност	12: AT, BG, DE, EL, LT, MT, PL, PT, RO, SK, ES, SE	1: CZ	3: FI, LV, LT		15: AT, BG, CZ, DE, FI, EL, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, ES, SE
	Социално и правно ориентиране и консултиране	11: BE, CZ, FI, FR, HU, LV, PL, PT, RO, SK, ES		3: CZ, FI, LV		11: BE, CZ, FI, FR, HU, LV, PL, PT, RO, SK, ES
	Двупосочен подход, улесняване или насърчаване на участието на гражданите на трети страни в гражданския живот, услуги и обмен с приемащото общество	14: AT, CY, DE, EE, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, SK, ES, SE		3: FI, LV, SK	1: MT	15: AT, CY, DE, EE, FI, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, SK, ES, SE
	Здравеопазване	3: CZ, ES, SE		2: CZ, PL		4: CZ, PL, ES, SE
	Дейностите със специална насоченост към уязвими групи	10: AT, BE, DE, CZ, FI, FR, IT, ES, SE, UK			1: IT	10: AT, BE, CZ, DE, FI, FR, IT, ES, SE, UK
	Модернизирани на услугите по приемане , включително на съоръженията и законодателството	5: BE, CZ, IE, LV, UK	1: BE			5: BE, CZ, IE, LV, UK
	Жилищно настаняване	2: PL, ES				2: PL, ES
Мерки преди заминаването (мерки, насочени към граждани на трети страни преди тяхното пристигане в приемащата държава-членка)	3: BE, FI, EL				3: BE, FI, EL	

Таблица 7: Обобщение на дейностите, финансирани от държавите-членки по годишните програми 2007 — 2009 г. (продължение)

„Целева група“	Вид на дейността	приоритет 1	приоритет 2	приоритет 3	приоритет 4	Общо държави-членки
Политици, персонала на публичните и на частните организации, занимаващи се с въпросите на интеграцията, както и други хора, които влизат в контакт с гражданите на трети страни или са засегнати от въпроси на интеграцията	Адаптирането на услугите в публичния и частния сектор към условията на едно мултикултурно общество посредством обучение, изграждане на капацитет и повишаване на осведомеността	10: AT, CZ, EE, FR, HU, IT, LV, LT, PT, RO	1: EE	16: AT, BG, CY, CZ, EE, FI, EL, HU, LV, LT, LU, MT, PT, RO, SK, ES	1: HU	18: AT, BG, CY, CZ, EE, FI, FR, EL, HU, IT, LV, LT, LU, MT, PT, RO, SK, ES
	Изследвания относно положението на гражданите на трети страни в специфичната държава-членка, включително на отношението на обществото към граждани на трети страни, с цел адаптиране на мерките за интеграция и процесите в съответствие с техните нужди	6: BG, HU, IT, LV, RO, SE	15: AT, BE, BG, CY, CZ, FI, EL, HU, IT, LT, LU, PL, RO, SK, UK	4: AT, IT, PT, RO	1: IT	18: AT, BE, BG, CY, CZ, FI, EL, HU, IT, LV, LT, LU, PL, PT, RO, SK, SE, UK
	Анализ и оценка на мерките за интеграция и процесите като цяло и в държавите-членки, в частност, в миналото и настоящето, с цел да се увеличи ефективността	4: MT, NL, SK, SE	12: BG, CY, CZ, EE, FI, EL, IT, LV, LU, PL, PT, ES	2: IT, RO	1: IT	17: BG, CY, CZ, EE, FI, EL, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, ES, SE
	Развитие на методологии и инструменти за мониторинг и оценка, включително на показатели		13: AT, BG, CY, DE, EE, FI, EL, HU, IT, LU, PL, SK, UK	1: IT	1: SK	13: AT, BG, CY, DE, EE, FI, EL, HU, IT, LU, PL, SK, UK
	Координация на услугите и политиките и обмен между различните участници в държавата-членка	3: EL, IT, PT	6: LV, LT, PT, RO, SK, ES	11: AT, BG, CY, DE, EL, HU, LT, LU, PL, PT, ES	6: HU, LV, LU, NL, SK, ES	16: AT, BG, CY, DE, EL, HU, IT, LV, LT, LU, NL, PL, PT, RO, SK, ES
	Координация и сътрудничество между държавите-членки		1: LT	2: LT, SK	11: AT, CY, CZ, EE, EL, HU, IT, LU, MT, NL, SE	13: AT, CY, CZ, EE, EL, HU, IT, LT, LU, MT, NL, SK, SE
	Участие на медиите	5: CZ, EL, HU, LT, SK		1: CY		6: CY, CZ, EL, HU, LT, SK
Приемащо общество	Подобряване на толерантността, осведомеността и межкултурния диалог	12: AT, CZ, DE, EE, EL, HU, IT, LT, LU, MT, PT, SK	2: BG, PT	6: AT, BG, CY, DE, LU, MT	1: MT	14: AT, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, HU, IT, LT, LU, MT, PT, SK

Основната област за финансиране на проекти по **приоритет 1** („дейности, целящи прилагане на практика на „Общите основни принципи за политика на интеграция на имигрантите в Европейския съюз“) бе свързана с **предоставянето на обща и практическа информация и гражданска ориентация** за гражданите на трети страни, което бе приложено в повечето държави-членки. Проектите обхващаха:

- разпространение на информационни материали на хартиен носител, в електронна форма (уеб портали и др.) или чрез електронно обучение;
- ориентация чрез въвеждащи курсове за обучение, работни срещи, семинари и др.;
- разработване на мрежи от информационни центрове или служби за прием;
- организиране на учебни посещения за граждани на трети страни в държавни институции, исторически обекти, музеи;
- наставничество или напътствия от представители на местното население с оглед оказването на съдействие на гражданите на трети страни при тяхното интегриране в приемащото общество.

На второ място бе **езиковото обучение**, било под формата на курсове за обучение и образователни материали за граждани на трети страни, в това число електронното обучение, или разработване на конкретни методи за преподаване на езици, пригодени към нуждите на граждани на трети страни.

Насърчаването на двустранния подход към интеграцията бе финансирано чрез широк спектър от дейности, често с новаторски характер, като например фестивали, художествени конкурси и изложби, въвеждането на родителите на деца, граждани на трети страни, в училища или летни лагери, насочени както към деца, граждани на трети страни, така и към местните деца. Проектите за **подобряване на толерантността, повишаване на осведомеността и насърчаване на межкултурния диалог** обхващаха дейности като спортни и културни прояви, телевизионен сериал, насочен към приемащото общество и т.н.

Предварителните действия за улесняване на достъпа до пазара на труда и участието в икономическия живот включваха достъп до образование, различно от езиково или професионално обучение, или предоставянето на оценка на уменията и курсове за преквалификация.

Адаптирането на услугите в публичния и частния сектор към условията на едно мултикултурно общество посредством повишаване на осведомеността и изграждане на капацитет включваше организирането на специални обучения, работни срещи и семинари и разпространяването на информационни материали.

Дейностите със специална насоченост към уязвими групи бяха ориентирани към жените и децата. В рамките на проектите бе предоставяна специална подкрепа при напускане на приемните центрове, за намиране на жилище, помощ при търсене на работа, съдействие за достъп до здравни и социални услуги и т.н.

Примери за проекти по приоритет 1

Гърция, в сътрудничество с Международната организация по миграция, създаде в Молдова програма за обучение и информация преди заминаване, насочена към кандидат-мигрантите. В рамките на четири месеца програмата предлагаше формална и неформална информация относно езика, институциите и ценностите на гръцкото общество, практическа информация за правата и задълженията на мигрантите и необходимите процедури за законно влизане и престой на територията на Гърция, както и професионално ориентиране за по-добро съответствие между уменията на гражданите на трети страни и реалните нужди на гръцкия пазар на труда.

Проектът беше насочен към група, до която обикновено е трудно да се достигне. Също така се очаква проектът да има положително отражение върху миграцията, като улеснява законната, а възпрепятства незаконната миграция в Гърция.

В Италия, в рамките на осъществен от община Венеция проект вниманието бе съсредоточено върху езиковото и гражданското обучение, насочено към уязвими категории лица, като неграмотни граждани на трети страни, жени и новопристигнали младежи. Благодарение на проекта на участниците бяха предоставени гъвкави и специално разработени дейности, както и новаторски методи за обучение и подкрепа (междукултурна медиация, гледане на деца, използване на нови технологии и т.н.). Създаването на мрежа от публични и частни партньори позволи осъществяването на постоянен мониторинг на действията в съответствие с планираното. Заключителната проява на проекта бе конвенция, по време на която участниците получиха своите грамоти за участие в различните дейности по проекта.

В Португалия бе осъществен проект за разработване на междукултурна медиация в обществените служби чрез партньорство между обществените служби, медиатори и академичните среди. Вече са налице някои предварителни резултати: обучения, привличане на медиатори в институциите и практикуване на междукултурна медиация. Медиацията, предлагана от обществените служби, ще продължи и ще бъде консолидирана. В Каталога за национални квалификации ще бъде включен профил от ниво III и ще бъде изработена референтна система за обучение, като те могат да бъдат приети на по-високо равнище от университетите.

При проект, осъществяван в Чешката република, семействата на граждани на трети страни се свързват с местни семейства в същия регион. Проектът обхваща цялата територия. Това може да се разглежда като дейност, която допълва създаването на центрове за интеграция във всеки регион на страната. Свързването на семействата по две, така че местните жители да бъдат в състояние да оказват помощ на гражданите на трети страни, преодолява несъответствието между нуждите на гражданите на трети страни и услугите, които системата за интеграция в Чешката република едва постепенно ще бъде в състояние да предлага. Проектът е съпроводен от обширна медийната кампания.

Унгария подкрепи проект, насочен към повишаване на осведомеността на хората в Будапеца за присъствието на мигрантски общности в столицата и за приноса им към културното многообразие в Будапеца. Бяха организирани четири фестивала в популярна културна институция, разположена в центъра на Будапеца. В рамките на всеки от фестивалите бяха представени редица културни аспекти (като занаятчийски, музика, танци, филми, фотоизложби) на различните групи граждани на трети страни. Мероприятията бяха съпроводени от редица информационни дейности. Проектът бе успешен опит за повишаване на осведомеността сред жителите на Будапеца за присъствието на граждани на трети страни в града и за насърчаване на межкултурния диалог.

С проектите по **приоритет 2** „Разработване на индикатори и методологии за оценка с цел оценяване на напредъка, адаптиране на политиките и на мерките и улесняване на координацията на сравнителното обучение“ бяха финансирани **научноизследователски дейности** относно положението на гражданите на трети страни в държавите-членки и отношението на обществото към тях с цел адаптиране на мерките за интеграция в съответствие с нуждите. Тези дейности обхващаха събиране на данни за гражданите на трети страни в съответната държава-членка, качествен анализ като например дискуссионни групи с представители на неправителствени организации и на образователната система, интервюта с граждани на трети страни и експерти. Бяха финансирани и по-конкретни проучвания, като например интегрирането на деца, граждани на трети държави, в образователната система.

Освен това бе оказана подкрепа за **анализи и оценки на политиките и мерките за интеграция**, включително анализ на правната рамка и административните практики, разработването на показатели или методологии за оценка, координиране на услугите и участниците за споделяне на информация, статистически данни и новости за интеграцията.

Примери за проекти по приоритет 2

*В Полша един от изследователските проекти проучваше **дискриминацията срещу граждани на трети страни**, най-вече чрез дейности по застъпничество и информационни кампании, насочени към участниците в процеса на вземане на решения. Проектът взе под внимание неотдавнашно значимо проучване относно състоянието на граждани на трети страни в Полша, по-специално по отношение на заетостта. Сред предприетите дейности бяха провеждането на социологическо проучване с участието на 360 граждани на трети страни и 30 длъжностни лица и експерти по въпросите на интеграция и дискриминацията срещу чужденци в Полша, анализ, обхващащ 30 правни акта, на социалните и правните аспекти на дискриминацията, проучване на готовността на работодателите да наемат различни категории граждани на трети страни, публикуване и разпространение на две есета по въпроси в тази област с препоръки, адресирани до участниците в процеса на вземане на решения и до гражданите на трети страни в Полша, както и семинари за популяризиране на резултатите.*

*В Литва бе проведено проучване относно **достъпа на гражданите на трети страни до пазара на труда** с цел постигането на по-добро разбиране на техните нужди. След като бяха установени най-важните проблеми и трудности, пред които са изправени гражданите на трети страни, понастоящем резултатите от проекта се използват широко от много социални групи и от литовските институции.*

*В Словакия проект за провеждане на проучване се съсредоточи върху **интеграцията на децата мигранти в образователната система в основното училище**. Освен оценка на нуждите, предизвикателствата и пречките, бяха разработени модули за преподаване и материали, насочени към децата мигранти, нещо, което по-рано не е съществувало.*

*Във **Франция** широкомащабно статистическо проучване за първи път бе посветено на изследване на **процеса на интеграция на няколко хиляди граждани на трети страни в рамките на период от няколко години**, т.е. в първите месеци непосредствено след пристигане в страната, една година по-късно и три години по-късно. Въпросите разглеждат ситуацията преди пристигането и административния процес след пристигането и, на по-късен етап, придобиването на езикови умения, достъпа до трудова заетост, жилище, а на един още по-късен етап – достъпа до образование, здравни услуги, социален живот и т.н. Проучването следва да предостави на лицата, отговорни за вземането на решения, и на службите за интеграция задълбочено познаване на процеса на интеграция и да им предложи начини за подобряване на интеграционната политика.*

По **приоритет 3** („Изграждане на политически капацитет, координация и изграждане на межкултурна компетентност в държавите-членки в рамките на различните нива и служби на управление“), държавите-членки финансираха действия, свързани с **адаптирането на услугите в публичния и частния сектор** към условията на едно мултикултурно общество чрез обучение, изграждане на капацитет и повишаване на осведомеността, по-специално за персонала на правителствени и неправителствени органи и други лица, които са в контакт с граждани на трети страни. Тези действия включваха курсове на обучение и семинари за публичните и частните институции за повишаване на информираността и толерантността към различието, координиране на услуги и политики в държави-членки, разпространяване на справочници, създаване на партньорства с местните органи и т.н.

Примери за проекти по приоритет 3

*В Австрия проект за **център за интеграция и мониторинг** събира данни относно миграцията и интеграцията. Центърът е създал уебсайт и специализирана библиотека, и публикува тримесечен бюлетин. Той предоставя на заинтересованите участници в процеса на интеграция данни и инструменти за целите на интеграцията, информация за проекти, свързани с интеграцията и също така подкрепя работата в мрежа. Елементът на мониторинг ще позволи да се оцени въздействието на дейностите по интегриране и, в дългосрочен план, допринесе за обществения и политическия дебат по въпроси на интеграцията .*

*В Кипър бяха организирани семинари за преподаватели, включително специални образователни семинари относно **межкултурното образование и преподаването на гръцки език като втори език или като чужд език**. Целта беше учителите да се справят по-добре с проблеми, свързани с интеграцията. По-специално семинарите предоставиха на преподавателите необходимите познания и информация за нови преподавателски методи и най-добри практики, които да бъдат използвани при преподаването на граждани на трети страни. Преподавателите приеха семинарите с ентузиазъм, тъй като ги смятаха за особено полезни за разбирането на гледната точка на децата на граждани на трети страни, а също и като източник на съществена информация и практики за работа с целевата група.*

*Във **Финландия** бе осъществен проект, насочен към **повишаване на осведомеността сред властите** в определен регион относно гражданите от тайландската общност, която е в особено уязвимо положение, тъй като лесно попада извън обхвата на официалните мерки. Проектът очерта съществуващите проблеми от гледна точка на гражданите на трета страна и съдейства за създаването на мрежи за сътрудничество, както и за взаимното опознаване. Беше събрана богата информация за целевата група, която може да бъде използвана при планирането на публичните услуги и за организиране на сътрудничество с третия сектор. Резултатите от проекта се използват за обучение на полицейските сили и за планирането и провеждането на общинските мерки и политика в областта на интеграцията. Тези резултати могат да се използват и по отношение на други целеви групи.*

Накрая, по **приоритет 4** („обмен на опит, добри практики и информация относно интеграцията между държавите-членки“) проектите засегнаха не само координирането и сътрудничеството на публичните органи между държавите-членки, но и подкрепяха неправителствени организации в държавите-членки за обмен на информация и практики.

Примери за проекти по приоритет 4

*Администрация на **Естония** организира учебни посещения и семинари с други държави-членки с цел обмен на информация, опит и добри практики относно интеграцията на граждани на трети страни. В **Италия** Министерството на вътрешните работи започна проект за сътрудничество с администрациите на други държави-членки по различни въпроси, свързани с интеграцията. Сред обхванатите теми са: статистически данни относно интеграцията; добри практики при работа с уязвимите групи; Конвенция за интеграция; сравнителен анализ на италианското законодателство относно гражданството със законодателството на други държави-членки.*

***Няколко държави-членки** (Австрия, Чешката република, Гърция, Унгария, Малта, Нидерландия, Словакия, Испания и Швеция) финансираха семинари, конференции, мрежи и посещения с учебна цел, предложени от правителствени и неправителствени организации за обмен на опит и добри практики с организации от други държави-членки.*

***Люксембург финансира няколко проекта, свързани със сътрудничество с организации от съседни държави-членки: Белгия, Франция и Германия.** Един от проектите започна със събирането на подробна информация относно организациите на граждани на трети страни в тези държави-членки. Това доведе до сътрудничество между тях по различни теми на интеграцията. В друг проект организация, установена в Люксембург, се възползва от опита на френска организация, за да създаде и усъвършенства предоставянето на услуги за устен превод с межкултурен елемент (устните преводачи преминаха обучение за културните ценности на граждани на трети страни с различен произход).*

7.4. Оценка на изпълнението и предварителни резултати

По-голямата част от държавите-членки срещнаха трудности в прилагането за първите две годишни програми, 2007 г. и 2008 г. Тези трудности се изразяваха или в закъснения, или в трудности при прилагането на програмите изцяло. Забавянето при одобряване на програмите (което не е необичайна ситуация в началото на всеки нов финансов инструмент на ЕС) бе най-честата причина, тъй като това одобряване често е необходимо условие за обявяване на покани за представяне на предложения или за финансиране на избраните проекти. Други чести причини бяха свързани с необходимостта да се завършат организационните и административните договорености в държавата-членка преди да е възможно действителното изпълнение на програмите; с липсата на опит на отговорните органи и бенефициерите; с необходимостта от организиране на повече от една покана за представяне на предложения, когато отговарящите на условията проекти не са били достатъчни за пълноценно използване на средствата от Фонда; и най-вече затрудненията на изпълнителните организации да осигурят подходящото финансиране в трудния икономически контекст. За да компенсират закъсненията, редица държави-членки започнаха едновременно годишните програми за 2007 г. и 2008 г., например чрез обявяване на покани за

представяне на предложения, които обхващаха и двете програми. Независимо от това, прилагането бе прибързано. Това доведе до строг график за изпълнителните организации и административна тежест за отговорните органи, и попречи на някои държави-членки да прекроят годишните си програми, ако поканите им за представяне на предложения не бяха успешни.

Ситуацията обаче се подобри забележимо с годишната програма за 2009 г., когато само девет държави-членки докладваха закъснения по прилагането.

Въпреки тези проблеми, по-голямата част от държавите-членки все пак очакват да изпълнят планираните действия и да постигнат целите, заложи в годишните програми. На този етап оценката в държавите-членки се основава на вида и броя на финансираните проекти в сравнение със заложените в програмите индикативни цели за всяко действие, както и на действителните резултати, налични към момента на докладване пред Комисията. Подробната информация за резултатите и въздействието ще бъде налична след последващата оценка през 2012 г.

В петнадесет държави-членки (Австрия, България, Кипър, Естония, Франция, Германия, Гърция, Италия, Латвия, Литва, Полша, Португалия, Словакия, Испания и Обединеното кралство) и двете годишни програми за 2007 г. и 2008 г. са в голяма степен изцяло изпълнени (в някои случаи след преразглеждане от Комисията). В Белгия, Чешката република, Унгария, Люксембург и Словения само програмата за 2008 г. бе изцяло изпълнена, докато в България само годишната програма за 2007 г. бе изцяло изпълнена. В 19 държави-членки (Австрия, Белгия, България, Кипър, Естония, Франция, Германия, Гърция, Унгария, Ирландия, Италия, Латвия, Литва, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Испания и Обединеното кралство), целевите резултати на проектите са били постигнати или вероятно ще бъде постигнати при приключването им. Две държави-членки (Чешката република и Люксембург) поясниха, че се очаква да бъдат постигнати заложените резултати само по програмата за 2008 г.

Като цяло Фондът даде възможност на редица държави-членки (напр. Унгария, Словакия) за разработването за първи път на **цялостна политическа рамка** за интеграция на граждани на трети страни, която обхваща всички общи основни принципи. В други държави-членки като България, Кипър, Естония и Гърция, където такава национална рамка за интеграцията вече съществуваше, **Фондът предостави финансови средства за нейното прилагане**. Накрая, в държавите-членки с по-голям опит Фондът, който често допълва съществуващите средства за финансиране, бе насочен към **специфични мерки или специфични групи, които обикновено не попадат в обхвата на традиционните инструменти за финансиране**. В този контекст Фондът имаше съществено влияние в области като езиковите умения, насърчаването на съдържателен контакт и конструктивен диалог между гражданите на трети страни и приемащото общество, и справянето с проблеми, свързани със здравето на гражданите на трети страни.

7.5. Цялостни оценки на държавите-членки и предложения за подобрения

Във всички държави-членки (с изключение на Нидерландия и Полша) **програмните приоритети и действията, определени в програмите, бяха сметени за уместни предвид националните потребности и цели в областта на интеграцията**. В някои от новите държави-членки (напр. България, Кипър и Чешката република) програмите бяха особено уместни, тъй като в последните години броят на мигрантите от трети страни в

тези държави-членки нарасна. В малко на брой държави-членки някои от действията трябваше да бъдат изменени поради икономическата криза (Румъния, Испания) или поради променените миграционни потоци (Обединеното кралство). Независимо от това, като цяло приоритетите и действията продължиха да бъдат уместни.

В Нидерландия средствата от Фонда представляваха сравнително малка част от националния бюджет за интеграция и беше сметено, че не добавят реална стойност към националните стратегии. В Полша при изпълнение на програмите беше установено, че за по-ефективна подкрепа на националните стратегии е необходим по-широк набор от дейности. Първоначалните мерки трябваше да бъдат преформулирани и обединени, за да се отговори по-добре на нуждите на страната.

Въпреки че седем държави-членки (Белгия, България, Кипър, Естония, Малта, Нидерландия и Швеция) все още не бяха в състояние да оценят дали програмите им са постигнали заложените цели, всички останали 19 държави-членки счетоха **програмите си за резултатни**: проектите бяха успешно изпълнени, а резултатите до голяма степен отговаряха на техните цели.

Становищата относно ефективност бяха нееднозначни. Докато повечето държави-членки изразиха задоволство, че проектите са постигнали целите си на разумна цена, което е едно от изискванията при подбора, бе сметено, че **административните разходи са били високи, а управлението на проектите е изисквало повече човешки и финансови ресурси от очакваното.**

Взаимното допълване между Фонда и други финансови инструменти на ЕС бе постигнато чрез процедурите, определени в началото на програмите, макар и **с някои трудности**, като най-значимите сред тях бяха необходимостта да се избягва **припокриване с целевата група на Европейския фонд за бежанци.**

Накрая, в почти всички държави-членки бе изразено мнението, че Фондът има **истинска добавена стойност.** Довел е до резултати в областта на интеграцията, които не биха могли да бъдат постигнати единствено със съществуващите национални програми, политики и бюджети или с други финансови инструменти на ЕС. Сред тези резултати беше поставянето на проектите в рамките на последователна, конкретна стратегия и политика; допълване и координиране с други фондове, с национални инструменти и инструменти на ЕС, и прибавяне на нови, важни аспекти, свързани с интеграцията, към съществуващите програми; укрепване на дейностите на неправителствени организации и на местни органи; както и насърчаване на диалога и обмена на идеи сред заинтересованите страни, участващи в процеса на интеграция.

Въпреки че наборът от допустими действия беше сметен за подходящ, **акцентът в препоръките на държавите-членки бе поставен върху опростяване на съществуващата система,** която в някои отношения бе сметена за твърде сложна:

- следва да се намали административната работа, свързана с годишните програми, като се замени настоящата система от многогодишна програма, следвана от годишни програми, само с една многогодишна програма. Следва също така да се предостави по-голяма гъвкавост по време на изпълнението на програмата, без да е необходимо преразглеждане от страна на Комисията. Ако продължат да съществуват годишни програми, периодът за допустимост по тях би могъл да бъде продължен. Изискванията за докладване следва да бъдат намалени.

Правилата за допустимост на разходите следва да бъдат по-ясни, по-прости и по-гъвкави с цел да се подобри ефективността и да се намали административната тежест, като е възможно да се разреши на **държавите-членки да определят и прилагат свои собствени правила за допустимост.**

Приложното поле на Фонда следва да се разшири, за да обхване лицата, които са част от целевата група на Европейския фонд за бежанци.

Делът на съ-финансирането от ЕС следва да бъде увеличен до 75 % за всички проекти, а процентът на финансиране от ЕС, изплатен като първо авансово плащане, следва да се увеличи, за да се окаже по-голяма подкрепа на проектите в момента на тяхното начало и да се улесни изпълнението на програмата. В такъв случай може да се отмени второто авансово плащане. **Бюджетът за техническа помощ също трябва да бъде увеличен**, за да покрива действителните административни разходи.

- Комисията би могла да **подкрепя в по-голяма степен изпълнението в държавите-членки**, по-специално чрез увеличаване на обмена на знания и насърчаване на сътрудничеството между държавите-членки, или бързо предоставяне на полезна информация на всички държави-членки и т.н. Освен информацията, предоставяна в рамките на комитета SOLID, би било полезно създаването на онлайн бази данни или специализиран уебсайт с цялата документация. Накрая, в бъдеще **правната рамка следва да бъде завършена преди началото на програмния период**, а програмите следва да бъдат одобрявани колкото е възможно по-рано.

8. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

С оглед на изпълнението на Фонда през първите три години от многогодишните програми за периода 2007—2013 г. може да бъде направена следната:

След **преодоляване на проблемите, свързани с годишните програми за 2007 г. и 2008 г.** повечето държавите-членки съумяха да наваксат закъснението и да изпълнят годишните програми за 2009 г. без съществени закъснения. Това не изключва някои остатъчни затруднения, които Комисията разглежда със съответните държави-членки. Завършените до този момент проекти като цяло постигат своите цели и, поне за годишната програма за 2009 г., повечето държави-членки очакват да бъдат постигнати целите на програмите.

- **Фондът е добре приет в повечето държави-членки** и особено сред организациите изпълнители на проекти. Това се доказва, по-специално, от много високия процент отговори на поканите за представяне на предложения от годишната програма за 2009 г., както и от спектъра на участващите организации в държавите-членки.

- **Фондът запълни съществуваща празнина**; в повечето държави-членки се изразява мнението, че Фондът има реална добавена стойност, независимо дали държавите-членки имат предишен опит с интеграцията на граждани на трети страни.

- От друга страна, **рамката за програмиране и изпълнение на Фонда изглежда прекалено сложна** предвид финансираните видове действия, участващите организации бенефициери и големия брой проекти.

За да отговори на опасенията на държавите-членки, през 2011 г. Комисията предприе съществено преразглеждане на правилата за прилагане на четирите фонда от общата програма. Най-голямата част се състои от **значително опростяване на правилата за допустимост**, като новите правила ще се прилагат за годишните програми за 2011 г. (най-късно) и, при пълно спазване на принципите за равнопоставеност, прозрачност и недискриминация, дори за проекти, финансирани по годишните програми за 2009 г. и 2010 г.¹⁵ Държавите-членки приветстваха преразглеждането. Допълнителните предложения от държавите-членки за подобряване функционирането на Фонда ще бъдат разглеждани в контекста на предложенията, които Комисията ще направи през настоящата година относно бъдещите финансови инструменти в областта на вътрешните работи, като част от следващата многогодишна финансова рамка, приложима от 2014 г.

През двете оставащи години от текущия програмен период, бюджетните кредити на фонда се очаква да се увеличат значително, за да достигнат 162,5 млн. EUR през 2012 г. и 182,5 млн. EUR през 2013 г. (т.е. общо за две години, 42% от отпуснатите от фонда средства за целия период 2007 — 2013 г.), в сравнение с 131,5 млн. EUR през 2011 г. и 110,5 млн. EUR през 2010 г.¹⁶ В този контекст Комисията възнамерява да обсъди с държавите-членки **най-доброто възможно използване** на наличните ресурси, като се вземат предвид нуждите относно политиката и изпълнението ѝ през следващите години. Комисията е на мнение, че са налице **четири основни области**, които биха заслужили по-нататъшни действия и насоченост:

- **Насърчаване на активното участие на гражданите на трети страни и на приемащото общество в процеса на интеграция; в контекста на „двустранен процес“**: насърчаване на всеобхватни програми за интегриране и включване на граждани на трети страни в съответните консултативни органи и мрежи; увеличаване на участието на граждани на трети страни в колективния живот; подобряване на обществената нагласа за миграцията, включително познания за приноса на миграция към самото приемащо общество и т.н.

- **Повишаване на ефективността на интеграционни мерки, които отговарят на специфичните нужди на уязвимите групи** (жени, младежи и деца, непридружени непълнолетни с правен статут, възрастни хора, жертвите на трафик и др.): подобряване на образователните възможности, предоставяни на децата; насърчаване на ролята на жените в процеса на интеграция, насърчаване на тяхната автономност в обществото и подобряване на техните знания на права и участието им в обществения живот; насърчаване на интегрирането на непридружени непълнолетни лица, които са получили правен статут и т.н.

- **Насърчаване на интеграцията на местно ниво и на подхода „отдолу нагоре“ за интеграция, както и многостепенното сътрудничество между различните равнища на управление, участващи в разработването на интеграционните стратегии и мерки**: подкрепа за интеграционните процеси на местно ниво, включително на партньорства, в които участват всички заинтересувани страни; подобряване на местната интеграция на граждани на трети страни в намирането на жилище, в

¹⁵ Преразглеждането на правилата за изпълнение на Европейския фонд за интегриране на граждани на трети страни бе одобрено с Решение на Комисията С (2011) 1289 от 3.3.2011 г.

¹⁶ Цифрите включват годишните програми и дейности на Общността.

училищата, здравеопазването, образованието и социалното подпомагане; подкрепа включително за квартали и инициативи „отдолу-нагоре“ за местна интеграция т.н.

- Развитие в страните на произход на насърчителни мерки за интеграция преди заминаването, без допускането на граждани на трети страни да става условно в зависимост от участието: информация, например, за издаване на визи и разрешителни за работа, и за езика, институциите и ценностите на приемащата страна; професионално обучение за привеждане на уменията в съответствие с действителните нужди на пазара на труда в приемащата страната пазара.

Комисията ще проучи с държавите-членки как горепосочените приоритетни области могат да получават по-голяма подкрепа в оставащи годишни програми, започвайки с годишните програми за 2012 г., които държавите-членки трябва да предоставят до 1 ноември 2011 г.
